

Novo nahajališče Blagayevega volčina (*Daphne blagayana* Freyer) na jugozahodnem Dolenjskem

Daphne blagayana Freyer in south-western Dolenjsko (Slovenia)

Dr. Vinko STRGAR
Botanični vrt Univerze v Ljubljani,
YU-61000 Ljubljana, Ižanska 15

UDK 582.865 : 581.9 (497.12 — 14) (045) = 863 *Daphne blagayana*

IZVLEČEK

V Sloveniji je bilo doslej znanih 15 nahajališč blagayevega volčina, *Daphne blagayana* Freyer. Simonič (1939) navaja B. volčin za Borovško goro, vendar brez podrobnejših podatkov o lokaliteti in o tem, kdo je rastlino tam videl. Novo nahajališče vrste *Daphne blagayana* (št. 17) je v dolini potoka Belica, 3,5—4 km severno od Osilnice, približno 1300 m od izliva Belice v Čabranko.

ABSTRACT

In Slovenia 15 habitats of *Daphne blagayana* Freyer have been discovered. Simonič (1939) indicates specimens growing on the Borovška gora; however, without precise data of their locality and by whom these plants were seen. The new habitat of the *Daphne blagayana* (no. 17) is in the valley of the stream Belica, 3.5—4 km north of Osilnica, about 1300 m from the flowing of this stream into the river Čabranka.

Areal razširjenosti Blagayevega volčina, *Daphne blagayana* Freyer, je v treh disjunkcijah. Prva je v Krpatih, druga na Balkanskem polotoku (Bolgarija, Makedonija, Albanija, Srbija, Črna gora, Bosna in Hercegovina), tretja pa obsega zahodno Hrvatsko in Slovenijo, kjer je bilo doslej znanih 15 nahajališč.

Iz karte razširjenosti je razvidno, da hrvaško-slovenska disjunkcija poteka v razmeroma ozkem pasu od Samoborskega gorja proti severozahodu čez Kozjansko in Zidani most do Polhograjskega hribovja in naprej do doline Trebuše. Na omenjenem ozemlju med Samoborskim gorjem in dolino Trebuše so marsikje ugodne razmere za Blagayev volčin, zato lahko upravičeno pričakujemo še novih najdb.

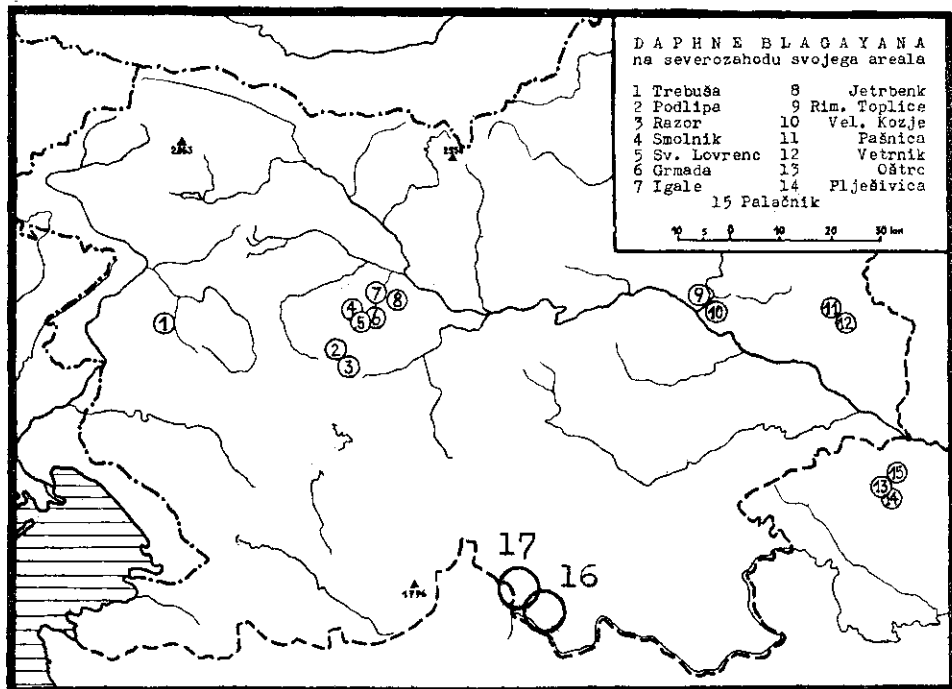
Že Simonič (1939 : 22) navaja za Borovško goro med drugimi rastlinami tudi Blagayev volčin. Njegova navedba se nanaša na ozemlje, ki je po geografski legi in rastlinstvu najbolj ilirsko med ozemlji, s katerih je naš volčin znan na Slovenskem in Hrvaškem, na zemljo torej, kjer to ilirsko rastlino celo bolj upravičeno pričakujemo kakor drugod. Simonič navaja B. volčin za Borovško goro brez podrobnejših podatkov o lokaliteti in o tem, kdo je rastlino tam videl. V istem sestavku kakor Blagayev volčin navaja Simonič za Kočevsko in Pokolpje še nekaj rastlin (*Digitalis laevigata*, *Stipa* idr.), ki jih je na tem ozemlju sicer res tudi pričakovati, vendar je navedbe treba

še potrditi z natančno ugotovitvijo nahajališč; isto je veljalo doslej za Blagayev volčin na Borovski gori. Z letošnjim letom pa se je stvar nekoliko spremenila. Prav na Borovski gori B. volčina sicer še nismo našli, pač pa tako blizu, da pri Simoničevi navedbi lahko črtamo vprašaj; sicer pa ne vemo, kateri del Borovške gore je imel Simonič v mislih.

Novo nahajališče vrste *Daphne blagayana* (sl. 1, št. 17), je v dolini potoka Belice (ki se pri vasi Papeži, 3,5–4 km severno od Osilnice, zliva v Čabranko) okoli 1300 m od Čabranke in okoli 200 m od domačije Belica 8 (pri Ožeboltu, mlin) ob potoku, ki priteče pri Ožeboltu izpod Taborске stene, 400 m n. m.

Nekoliko smo se še razgledovali po okolici najdenega rastišča, pa Blagayevega volčina v bližini nismo nikjer več našli, čeprav je primernih prostorov vse polno in skoraj ni dvoma, da novo rastišče ni osamljeno.

Na bližnji domačiji pri Ožeboltovih smo pokazali cvetočo vejico volčina in vprašali, ali rastlino poznajo, pa je domačinka, ki si krepkega zdravja in zelo prisebno nalaga že osmi križ, najprej nekoliko začudeno pogledala, nato pa dejala, da pravijo rastlini pri njih blevanda — ovce da jo menda jedo na paši, potem pa obolevajo. Pokazala nam je tudi pobočje, kjer naj bi bila rastlina

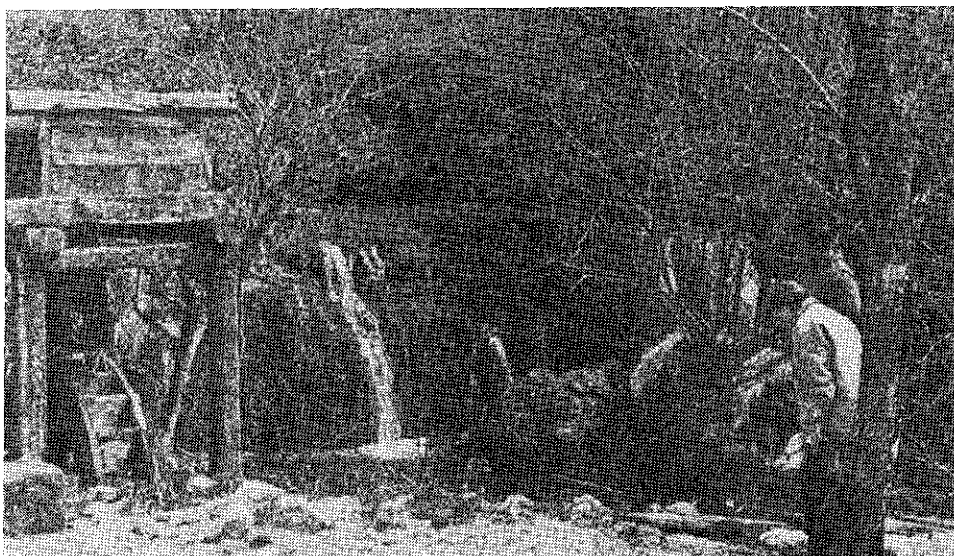
SL. 1 — Razširjenost vrste *Daphne blagayana* na Hrvaškem (št. 13, 14, 15) in Slovenskem. Po karti T. Wraberja in V. Mikuletiča, (1965: 62) z dodatkom nahajališč št. 16 na Borovski gori (po Simoniču, 1939: 22) in novega nahajališča, št. 17 ob Čabranki.

FIG. 1 — The distribution of the species *Daphne blagayana* in Croatia (Nos 13, 14, 15) and in Slovenia. According to the map by T. Wraber and V. Mikuletič (1965: 62) and of the addition of the locality No 16 at Borovška gora (after Simonič, 1939: 22) and of the new locality No 17, along the Čabranka R.

v velikih množinah. Da ne bi zamudil redke priložnosti, ko spet lahko vidim veliko Blagayevega volčina v cvetju, sem se zagnal po strmem pobočju. A volčina nikjer, pač pa povsod precej dlakavega sleča. Nas je domačinka potegnila za nos? Ne!

Šele doma, ko sem stikal za imenom blevanda in sem spoznal, da naše ljudstvo imenuje dlakavi sleč (*Rhododendron hirsutum*) tudi bljuvanec in pljuvanec, sem se spomnil zadrege domačinke v Belici, ko sem ji pokazal cvetočo vejico volčina, in sklepal, da so jo presenetili beli cvetovi, ki jih je dotlej videvala pri blevandi (dlakavi sleč) samo rožnate.

Za natančnejši popis in fitocenološko vrednotenje združbe, v kateri je Blagayev volčin na obravnavanem ozemlju, bi bilo treba najti novih rastišč. Znano rastišče je na hudourniškem bregu, kjer zaradi delovanja hudournika morda lahko prihaja do občasnih večjih sprememb, in na strmem erodiranem dolomitnem pobočju, kjer za Blagayev volčin razmere niso popolnoma normalne. Sodeč po nekaterih glavnih rastlinah (*Daphne blagayana*, *Ostrya carpinifolia*, *Erica carnea*, *Sorbus aria*, *Chamaebuxus alpestris*, *Rhododendron hirsutum*), ki so v družbi, najbrž tudi na tem ozemlju Blagayev volčin raste normalno v precej podobnih fitocenoloških razmerah kakor na doslej popisanih rastiščih (Tomažič, 1940; Petkovšek, 1952; Wraber in Mikuletič, 1965). Zaradi geografskega položaja nahajališča se ob Belici pojavlja z Blagayevim volčinom termofilnejša vrsta *Sesleria kalnikensis* Jav. iz skupine *Sesleria tenuifolia*, ne pa rastline iz skupine *S. calcaria* kakor na Primorskem (Wraber in Mikuletič, 1965 : 64), Gorenjskem (Tomažič, 1940 : 85, 87 in avtorjeve ugotovitve) in Štajerskem: Veliko Kozje (Petkovšek, 1952 : 27 in avtorjeve ugotovitve).

SL. 2 — Novo nahajališče Blagajevega volčina (št. 17) je 200 m od Ožeboltovega mlina v Belci ob Čabranki.

Foto: V. Strgar.

FIG. 2 — A new locality of *Daphne blagayana* (No 17) is at Belica, 200 meters from Ožebolt's mill on the Čabranka R.

Photo: V. Strgar.

Enake kot ob Belici so razmere glede seslerije tudi na Kozjanskem (sl. 1, nahajališče št. 12), kjer sva na vzhodnem pobočju Žličarja (zahodno od Kozjega) z Majdo Strgar našla tri rastišča vrste *Daphne blagayana* (eno teh je skoraj gotovo tisto, ki o njem poroča Horvat, 1929:9, 23). Rastišča Blagayevega volčina na Žličarju so na strmem vzhodnem in severnem pobočju v močni senci, ki jo daje na vzhodnem pobočju Žličarja okoli 450 m n. m. predvsem drevje mešanega gozda: *Fagus sylvatica*, *Picea abies*, *Acer pseudoplatanus*, *Ostrya carpinifolia*, *Fraxinus ornus*. Med drugimi lesnatimi rastlinami se pojavljajo še *Amelanchier ovalis*, *Hedera helix* in *Erica carnea*. Od zelikastih rastlin so tu *Carex alba*, *Iris graminea*, *Primula acaulis*, *Mercurialis perennis*, *Laserpitium siler*, *L. latifolium*, *Melampyrum sylvaticum*, *Helleborus niger*, *Buphthalmum salicifolium*, *Convallaria majalis*, *Cyclamen purpurascens*, *Pteridium aquilinum*, *Lilium carniolicum*, *Peucedanum oreoselinum*, *Anthericum ramosum*, *Serratula tinctoria*, *Homogyne silvestris*, *Centaurea montana* ssp., *Cypripedium calceolus*, *Sesleria kalnikensis* idr.

SUMMARY

The taxon *Daphne blagayana* is an Illyric floral element; the area of its distribution is spread in three disjunctions: the Carpathian Mountains, the Balkan Peninsula, and West Croatia and Slovenia.

The map of its distribution shows that the Croatian-Slovene disjunction extends in a narrow belt from Samoborsko gorje in the East (in the map indicated by No 14) to the valley of the Trebuša in the West (in the map indicated by No 1). The territory containing the localities shown in the map has in many places conditions favourable for the taxon *Daphne blagayana* and so new discoveries may be expected.

This year, a locality of *Daphne blagayana* has been found in South Slovenia. This locality is in the valley of the small river Čabranka (in the map indicated by No 17), on the territory which is in its geographic position and its flora of all the localities in the Croatian-Slovene disjunction most typically Illyric and for this relict Illyric specimen in Slovenia and Croatia also most readily understandable.

The location of the taxon *Daphne blagayana* in the Čabranka valley has increased the significance of the fact that this plant is mentioned to grow on Borovška gora (in the map indicated by No 16), Simončič 1939: 22, — although the author does not name the precise locality and who saw the plant there. The locality No 16 on Borovška gora can be at most some 6 kilometres South-East from the locality No 17 in the Čabranka valley.

The new locality of the taxon *Daphne blagayana* points to a connection of the localities on Samoborsko gorje (Nos 13, 14, 15) via Gorjanci and other mountains in south-eastern Slovenia with the localities in Notranjsko (Nos 3, 2) and in Primorsko (No 1), and via Gorski Kotor and Kapela to a connection of the localities in the Slovene-Croatian disjunction with the localities in the Balkan disjunction.

The new locality (No 17) belongs together with the localities Nos 11—16 to the region which is under a strong Pannonian and under a temporary Mediterranean (Nos 16, 17) climatic influence. These localities in fact represent the approximate north-western border of the more common appearance of the thermophile Mediterranean Illyric and Pontic floral elements in Central Slovenia. The border is among other things shown particularly well in the localities of the plants of the *Sesleria* genus. The localities of the taxon *Daphne blagayana* Nos 1—10 are in the area of the taxon from the group *Sesleria calcaria* which grown in colder regions, while localities Nos 11—17 are all in the area of the more thermophile taxon *Sesleria kalnikensis* Jav. from the group *S. tenuifolia*.

LITERATURA:

- Hayek, A., 1927: *Prodromus Florae peninsulae Balcanicae*, 1. Bd.
- Horvat, I., 1929: Rasprostranjenje i prošlost mediteranskih, ilirskih i pontskih elemenata u flori sjeverne Hrvatske i Slovenije. *Acta bot. Inst. bot. Univ. Zagreb*, 4, Zagreb
- Pax, F., 1898: *Grundzüge der Pflanzenverbreitung in den Karpaten*, 1. Bd. Die Vegetation der Erde, II.
- Petkovšek, V., 1952: Nekatere nove ali redke vrste rastlin na Slovenskem. *Biol. vestnik I*, Ljubljana
- Simonič, I., 1939: Geografski pregled kočevskega jezikovno mešanega ozemlja. *Rastlinstvo in živalstvo. Kočevski zbornik*
- Tomažič, G., 1940: Asociacije borovih gozdov v Sloveniji, 1. Bazofilni borovi gozdi. *SAZU, matem.-prirod. razr.*, knjiga 1, Ljubljana
- Wraber, T. in V. Mikuletič, 1965: *Daphne blagayana* Freyer na severozahodni meji svojega areala. *Biol. vestnik*, XIV, Ljubljana